

verslag

Verslag van

Omschrijving	Stakeholdersbijeenkomst Afsluitdijk
Datum bespreking	14 november 2013

Rijkswaterstaat Midden-Nederland

"Smedinghuis"
Zuiderwagenplein 2
8224 AD Lelystad
Postbus 600
8200 AP Lelystad
T 0320-299111
F 0320-234300
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon

Projectsecretariaat Afsluitdijk

T 0320 - 29 70 11
afsluitdijk@rws.nl

Datum

10 december 2013

Bijlage(n)

Verslag stakeholdersbijeenkomst 14 november 2013, middagdeel
(RWS, planuitwerking project Afsluitdijk).

Start middagdeel

Na de lunch heropent Lukas Meursing, omgevingsmanager, de bijeenkomst en heet iedereen welkom. Hij loopt kort het programma voor de middag door en geeft daarna het woord aan Jacqueline Bulsink van ingenieursbureau Witteveen+Bos.

Presentaties varianten en beslispunten oplossingsruimte

Jacqueline gaat in haar presentatie alle varianten voor de versterking van het dijklichaam en de spui- en schutsluizen bij langs. Ze laat zien hoe de varianten scoren op het beoordelingskader uit het Startdocument en laat met behulp van tabellen ook de onderlinge vergelijking zien.

Uit deze beoordeling en vergelijking heeft Rijkswaterstaat tien conclusies over het al dan niet inperken van de oplossingsruimte getrokken, die als beslispunten aan de bestuurders zullen worden voorgelegd. Joost van de Beek, projectmanager, licht deze beslispunten toe.

Er zijn naar aanleiding van beide presentaties enkele vragen en opmerkingen:

- Op een vraag hierover wordt geantwoord, dat voor het gedeelte Kornwerderzand – Friese kust de opties voor (een) fietspad(en) nog open zijn en in samenhang met de overige dijk zullen worden bekeken.
- Basalt- of betonzuilen: momenteel bestaat de bekleding op de Afsluitdijk voor een groot deel uit zuilen van natuursteen (basalt). Uit de toetsing is gebleken dat deze te licht zijn onder de maatgevende omstandigheden waardoor deze vervangen moeten worden. Hierbij zal niet meer worden gekozen voor natuursteen omdat deze alleen met de hand kunnen worden gezet wat arbo-technisch ongewenst is en bovendien erg veel tijd zou kosten. Tevens geldt dat natuursteen in zwaarder formaat moeilijk is te verkrijgen en toepassing

ook om milieutechnische redenen ongewenst is. Eventueel kunnen wel betonzuilen als bekledingsmateriaal worden toegepast. Deze kunnen machinaal worden geplaatst wat met name ook arbo-technisch grote voordelen geeft.

- Kornwerderzand: een variant voor vergroting van de schutcapaciteit zit (nog) niet in deze vergelijking. Afhankelijk van de beslissing van de minister op het bestuurlijk verzoek van de noordelijke regio, kan deze variant in de volgende fase worden uitgewerkt en in de vergelijking worden mee genomen (zie verslag ochtenddeel).
- De meeste varianten voor het dijklichaam komen nu uit op een overslagdebiet van ongeveer 10 l/m/s. Hoewel de overslag bij deze varianten beperkt is vraagt het overslagbestendig maken van de dijk hierbij toch nog steeds bijzondere aandacht. Tot nu toe worden dijken in Nederland ontworpen met een overslagdebiet van 0,1 tot 1 l/s/m.
- Er wordt (nog) geen keuze gedaan voor een pompvariant. Als dit in de volgende uitwerkingsfase zo blijft, betekent dat ruimte voor de aannemer om hiervoor een optimaal ontwerp uit te voeren. Voor de planning heeft dit geen consequenties.
De ruimte voor de aannemer zal uiteraard wel zo scherp mogelijk worden vastgelegd in functionele eisen.
- Pompen en vispasseerbaarheid: door de pompen zullen ook vissen vanuit het IJsselmeer naar de Waddenzee worden verplaatst. Dit is niet te voorkomen en gebeurt bij het huidige spuien ook. Door de turbines visvriendelijk uit te voeren wordt wel voorkomen dat de vissen sterven.

Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Datum
10 december 2013

Reacties beslispunten

De tien beslispunten zijn intussen opgehangen aan pilaren in de zaal. Aan de deelnemers wordt gevraagd om daarbij langs te lopen en aanvullingen, zorgen of andere opmerkingen bij deze beslispunten kenbaar te maken.

Na deze rondwandeling langs de beslispunten vraagt Lukas Meursing de verschillende rapporteurs naar de reacties per beslispunt. Hieronder volgen ze.

1. Buitentalud: ruimtebeslag in de Waddenzee

Voor het buitentalud worden in de volgende fasen van de planuitwerking geen oplossingen meer onderzocht met substantieel extra ruimtebeslag in de Waddenzee.

De aanwezige stakeholders kunnen zich in het algemeen vinden in deze beslissing. Sommigen zien graag meer ambitie en innovatie, met name voor het ontwikkelen van vooroevers. Dat valt nu af omdat niet meer de Waddenzee in wordt gegaan.

2. Buitentalud: type bekleding

De oplossingsruimte voor de noodzakelijke vervanging van de huidige bekleding van het buitentalud wordt niet ingeperkt door bepaalde bekledingstypen uit te sluiten, wél geldt als eis dat het gehele buitentalud tussen Den Oever en Kornwerderzand een uniforme bekleding krijgt.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Aandachtspunten voor de volgende fase die zijn genoemd:

- Neem ook ecologische eisen op aan bekleding, zoals ook gebeurt bij de Hondsbossche en Pettemer zeewering.
- Gevraagd wordt of het basalt toch nog kan worden gebruikt of kan worden hergebruikt.

- Hou rekening met mogelijkheden voor windmolens. X-blocks zijn daarvoor niet gunstig.
- Sommigen willen geen X-blocks omdat dat niet past bij de Afsluitdijk.
- Gepleit wordt voor aandacht voor natuur (natuur is meer dan alleen de vismigratierivier).

Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Datum
10 december 2013

3. Binnenzijde: ruimtebeslag in het IJsselmeer

Voor maatregelen aan de binnenzijde wordt in het vervolg van de planuitwerking geen ruimte meer gereserveerd in het IJsselmeer.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Opmerkingen:

- Door Stichting Afsluitdijk wordt gepleit voor het alternatief voor de vismigratierivier met "zachte dijk" parallel aan Afsluitdijk (lineair) omdat deze goed is voor opvang overslag zout water. Zoutwaterinloop is nog veel minder bij verlenging en dit is ook goed voor verdediging tegen golfslag en kruierend ijs vanaf het IJsselmeer.
- Dijkversterking zonder ruimtebeslag in het IJsselmeer geeft ruimte om windenergie aan IJsselmeerzijde te realiseren zonder gevolgen voor dijkversterking (windondernemer).

4. Binnenzijde en kruin: 'fietspad(en) met zicht naar beide zijden'

Er is geen aanleiding om ten behoeve van de voort te zetten verkenning van 'fietspad(en) met zicht op beide zijden' de oplossingsruimte in te perken of anderszins aan te passen.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Aandachtspunten voor de volgende fase:

- Het fietspad moet beschut zijn.
- Fietspad alternerend op dijkprofiel tussen wad en autoweg kan worden overwogen (Stichting Afsluitdijk).
- Fietspad aan of beide zijden dijk of aan één kant, niet wisselend.
- Alleen een fietspad aan de Waddenzee zijde is niet sociaal veilig.

5. Dijkvak Kornwerderzand – Friese kust

Binnen de huidige grenzen van het dijklichaam aan de Waddenzeezijde en de IJsselmeerzijde wordt ruimte gereserveerd voor zowel een overslagbestendig dijklichaam als een traditioneel versterkt dijklichaam.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

6. Versterking schutsluiscomplex Den Oever

De oplossingsruimte voor de versterking van het schutsluiscomplex Den Oever wordt ingeperkt tot de maximaal benodigde ruimte voor een nieuwe keersluis pal voor het bovenhoofd van de sluis en de versterking van de voorhavendijken.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Aandachtspunten voor de volgende fase:

- Houd rekening met rijksmonumenten.
- De (gehanteerde) hydraulische randvoorwaarden moeten zijn afgestemd op die zoals ze worden gebruikt bij hoogwaterkering Den Oever van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).
- De dijk van de hoogwaterkering Den Oever langs de A7 zal moeten

- aansluiten.
- HHNK stelt dat geleidedammen in de legger van RWS een niveau hebben van 1/10.000. Daar is in ieder geval 1/4.000 nodig (voor eind 2017).

Rijkswaterstaat Midden-Nederland

Datum
10 december 2013

7. Versterking schutsluiscomplex Kornwerderzand

Er is op basis van fase 1 geen aanleiding een inperking aan te brengen in de oplossingsruimte zoals deze in het Startdocument is afgebakend.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing. Men is vooral tevreden dat de oplossingen met het keermiddel voor de bruggen aan de zijde Waddenzee als serieuze variant wordt meegenomen. Bewoners en Kazemattenmuseum uiten hun zorgen over de varianten met versterking rond de voorhavens.

De nieuwe door de regio aangedragen variant voor het aanleggen van een nieuwe doorgang voor grotere schepen in combinatie met een keersluis aan de Waddenzeezijde van de brug en vervanging van de brug wordt over het algemeen ondersteund.

Aandachtspunten die worden genoemd:

- Zorg om wat er met de bruggen gebeurt.
- Implementatie van 'rondje Kornwerderzand. Van belang i.v.m. recreatie en toerisme (bereikbaarheid museum en leefbaarheid bewoners).
- Rekening houden met beschermd dorpsgezicht.
- Let op bedienbaarheid van de val (beweegbaar deel) van de eventuele nieuwe brug bij flinke wind (zie ook bruggen in Zeeland).
- In hoeverre is nu al rekening gehouden met bredere sluis? Welke invloed heeft dit op de plannen?
- Houd rekening met rijksmonumenten.

8. Versterking spuisluiscomplexen

Er is op basis van fase 1 geen aanleiding een inperking aan te brengen in de oplossingsruimte zoals deze in het Startdocument is afgebakend.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Aandacht wordt gevraagd voor de status van rijksmonument van de spuisluisen.

9. Aanbrengen pompen in spuisluiscomplex Den Oever

Er is op basis van fase 1 geen aanleiding een inperking aan te brengen in de oplossingsruimte zoals deze in het Startdocument is afgebakend.

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Aandachtspunten die worden genoemd:

- Stichting Afsluitdijk vraagt aandacht voor de dijken bij monument.
- Er wordt aandacht gevraagd voor afwaaiing bij aanhoudende noordwesterstorm. De verlaging kan 1 – 1,5 m of meer zijn terwijl bij Kampen de waterstand dan juist hoger wordt. Het wegpompen van water kan dan moeilijk worden of in het geheel niet. Verder wordt aangegeven dat er gekeken kan worden of de pompen ook energie kunnen opwekken of uitgaan van een energienul concept.
- Vertegenwoordiger energiebedrijf vraagt of elektrische of dieselpompen worden ingezet en wat het vermogen is.
- Bij de locatiekeuze voor pompen rekening houden met visvriendelijkheid. Aangegeven wordt dat de locatie nabij of in de spuisluisen sowieso impact kan hebben op visvriendelijkheid omdat hier juist de vissen te vinden zijn.

Er wordt voorgesteld om vlak na de Kazematten een complex neer te zetten zodat de vissen voor de spui zeker niet in het gedrang komen.

Rijkswaterstaat Midden-Nederland

10. Consequenties voor regionale ambities

De oplossingsruimte zoals deze na afronding van fase 1 is ingeperkt, biedt onverminderd mogelijkheden tot het aanhaken en ontwikkelen van de regionale ambities.

Datum
10 december 2013

De aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in deze beslissing.

Opmerking:

- De huidige discussie over een nieuwe sluis bij KWZ is nu nog geen onderdeel van de ambities van de regio. Als de minister besluit om met variant van de regio voor een nieuwe sluis (variant 1B) verder te gaan dan ook dit beslispunt opnieuw in dat licht bekijken.

Algemeen beeld: de aanwezige stakeholders kunnen zich vinden in de voorgestelde beslissingen. Sommigen zien wel graag meer ambitie en innovatie en pleiten voor oplossingen met vooroevers die in een eerder stadium al zijn afgevallen.

Er zijn diverse aandachtspunten genoemd voor de volgende fase.

Afsluiting

Joost van de Beek dankt de aanwezigen voor hun reacties. Deze reacties zullen worden verzonden aan de Bestuurlijke Stuurgroep, die op 28 november bij elkaar komt. Ze zullen daar worden ingebracht bij de bespreking van de beslispunten. Daarna merkt hij in reactie op de rondgang langs de beslispunten nog het volgende op:

- Wat betreft de verbreding van het profiel aan de Wadzijde: deze variant is niet alleen afgevallen vanwege de geringe juridische haalbaarheid vanuit de Natura 2000 doelstellingen voor de Waddenzee, maar ook vanwege de hoge kosten.
- Natuurvriendelijke oevers: deze behoren net als de vismigratierivier tot de regionale ambities. Bij versterking van de dijk is wel een belangrijk aandachtspunt: behoud van de huidige natuurwaarden. Wat dat inhoudt, zal in het vervolg van de planuitwerking verder geconcretiseerd worden.
- Windturbines: het onderzoek naar de mogelijkheden daarvoor op of nabij de dijk komt deze maand gereed. Naar aanleiding daarvan zal de Minister haar standpunt innemen en dat in een brief aan de Tweede Kamer kenbaar maken.
- Hergebruik van materialen (bijv. basaltzuilen van het buitentalud) is een aandachtspunt voor de verdere planuitwerking.
- Kornwerderzand: zorgen van bewoners, museum en andere betrokkenen over de varianten met versterking rond de voorhaven zullen aan de bestuurders worden overgebracht.
- Kornwerderzand: het alternatief van de regio voor vergroting van de schutcapaciteit zal in gelijke mate als de drie versterkingsvarianten worden uitgewerkt, zodat besluitvorming daarover in mei/juni mogelijk is (mits er dan ook duidelijkheid is over de financiering).

Tot slot nodigt Lukas Meursing iedereen uit voor een afsluitend hapje en drankje en wenst iedereen voor daarna een goede thuisreis.